REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 12 Brașov Miercuri 17 (30) Ianuarie 1907.

Gimnaziu maghiar în Caransebeș.

In mijlocul poporului român să petrec lucruri în ziua mare, cari fac să-i stea omului mintea în loc. Și nu atât pentru că se pot petrece astfel de lucruri, cât mai mult pentru că nu se vede și nu se simte între noi Românii nici o reacțiune, par' că așa a fost să fie și ar trebui să fie. Nici un resentiment național de Doamne ajută. Și totuși nu e vorba de mai puțin, decât de nimicirea vechilor speranțe că Românilor le va succede să-și poată înființa cel puțin pe banii lor proprii la Caransebeș și unde vor mai avea neapărată trebuință câte-un gimnaziu sau altă școală medie cu limba de predare română.

Am reprodus în numărul de eri al foaiei noastre comunicările ce le fac cele două foi române din Caransebeș despre adunarea generală estraordinară a „comunitâței de avere“, care adunare a avut să delibereze asupra chestiunei de-a se vota ajutorul cerut de guvern pentru gimnaziu de stat maghiar, ce vor să-l înființeze în Caransebeș.

Slugărnicia președintelui acestei „comunități de avere“ a foștilor grănițeri și-a celor ce se lasă a fi duși de nas de el, cari din nenorocire sunt prea număroși, a făcut cu putință s'ajungă treaba așa departe, ca guvernul unguresc să-și poată realiza scopul.

Adunarea generală, grație mamelucismului nefast ce bântuie atât de grozav între membrii ei, a primit propunerea comitetului ca să se voteze ajutorul cerut pentru gimnaziu de stat. Pe lângă gimnaziu, adunarea a mai hotărît să se înființeze și un internat, care să fie susținut tot de „comunitatea de avere.“

Ca să ne putem face o ideie clară despre ce va să zică aceasta pentru Românii Severineni, urmașii vitejilor grănițeri din regimentul bănățean-român, vom înregistra știrea ce să publică de foile clujene despre planul ministrului de culte și de instrucțiune publică Apponyi de a înființa un asemenea gimnaziu de stat superior și în Turda, cerând ca orașul Turda și comitatul Turda-Arieș să contribue la înființare cu suma de 300 mii coroane. Turda să mai plătească încă două mii coroane anual pentrul gimnaziu superior, iar gimnaziu inferior actual al unitarilor să înceteze fiind contopit in noul gimnaziu.

Aici la Turda să iau măsurile pe cale administrativă, și Românilor din comitatul Turda-Arieș, deacă mai e suflet în ei, nu le rămâne decât a lua tot pe această cale poziție hotărâtă față cu planul ministrului. La Caransebeș însă este o corporațiune română, care nu atârnă de porunca guvernului și la care guvernul a apelat ca să conlucreze pentru înființarea unui gimnaziu unguresc. Comunitatea de avere din Caransebeș, care administrează bani românești, n'are menirea de a promova planurile de maghiarizare ale guvernului ci de a se îngriji de cultura foștilor grăniceri români, care cultură nu poate fi decât românească. Aceasta a fost și este problema comunității de avere. Și din momentul când, uitându-și de sfânta ei datorie, majoritatea adunărei comunității s'a declarat gata de a servi scopurile guvernului, călcând tradițiile cele mai sfinte ale nizuințelor și luptelor de pe vremile fericitului general Doda, aceasta majoritate orbită și rătăcită a săvârșit un act de sacrificare al intereselor de cultură naționale, care, întru cât privește pe cei ce au lucrat consciu ca unelte ale puterei, se califică de adevărată tradare națională strigătoare la ceriu.

Dacă guvernul vrea să înființeze o școală de stat maghiară în Caransebeș are un înțeles din punctul de vedere al politicei lui de maghiarizare. N'am înțeles și nu vom înțelege însă nici odată cum să poate și numai cugeta că ar fi admisibil din considerațiuni de oportunitate ca Românii înșiși să vină să sprijinească și ajute din fondurile și cu contribuirile lor benevole o astfel de politică dușmană neamului și culturei noastre. De aceea nu înțelegem și nu putem decât cu inima sfâșiată să condamnăm pe aceia dintre frați, cari, in fața terorismului esercitat de slugoii guvernului, au fost în stare să ia în deșert propunerea minorității, ce țintea la ridicarea unui gimnaziu cu limba de predare română pe chieltuiala Comunității de avere, a fondurilor grănițărești și a consistoriului diecezan.

Ultima ședință a camerei vieneze. Camera deputaților, al cărei mandat expiră la 30 Ianuarie st. n., a ținut ultima sa ședință și a votat ultimele proiecte de lege puse la ordinea zilei. Președintele Camerei d-l *Vetter* a făcut apoi istoricul activității »Reichsrath«-ului și a relevat cu deosebire reforma electorală, accentuând necesitatea modificării regulamentului pentru noua cameră. El a exprimat apoi mulțumiri vicepreședinților pentru concursul lor, întregului birou și camerei, rugându-i pe toți să păstreze buna sa amintire. Deputatul Kathrein, șeful partidului centrului, a exprimat în numele tuturor partidelor președintelui mulțumiri și recunoștință pentru imparțialitatea și obiectivitatea, cu cari a condus desbaterile. Ședința a fost apoi ridicată.

Situația Românilor habsburgici. Vorbind despre visita delegației bucureștene la Viena, ca urmare a visitei primarului Vienei Dr. Lueger la București, *„Deutsches Volksblatt«* organul principal al partidului social creștin din Viena, scrie între altele:

»Românii de peste munți sunt prezentați de către Unguri ca antidinastici și ca iredentiști, cari tind la o încorporare cu România liberă.

»Faptul acesta nu este exact, cu toate că regimul de teroare ce apasă asupra Românilor, aducându i la desperare, va fi putut crea un curent de iredentism. Dar așa ceva nu s'a întâmplat și poporul român de peste munți a rămas credincios dinastiei habsburgice.

»Aceasta se confirmă și cu vizita d-lui Lueger la București, că conștiința națională a Românilor de peste munți se împacă foarte bine cu cel mai ardent dinasticism pentru împăratul și integritatea monarhiei hab-burgice. Sosirea primarului Vienei la noi, a demonstrat urbi et orbi, că lealitatea Românilor habsburgici e neatacabilă, și că *prietenia României cu Austro-Ungaria nu e pericol pentru dinastia habsburgică.*

»Acest fapt e de o importanță istorică fundamentală, atât pentru Românii de dincolo cât și pentru cei de dincoace«..

Un pamflet contra lui Kossuth. Destăinuirile, cari s'au făcut prin pressă contra ministrului Polonyi și cari au avut mare trecere înaintea publicului maghiar, setos de scandaluri, au adus pe un alt ungur la ideea, că n'ar strica, ba chiar s'ar renta a înscena și în contra lui Kossuth o campanie de suspiționări și acusări. Individul Arpad Gyuris din Budapesta, cu un trecut pătat, ajungând într'o situație materială dificiă, a încheiat cu stabilimentul tipografic »Urania« un contract, ca să-i tipărească o broșură întitulată »Kossuth et Comp.« în 8000 exemplare, în speranța, că din desfacerea acestei broșuri se va alege cu un frumos venit. Broșura, cu a cărei tipărire s'a început deja, conține suspiționări la adresa lui Kossuth și face cas mare din legăturile, ce le-a avut Kossuth în trecut cu numeroase institute maghiare de bani. Poliția din Budapesta, aflând de această broșură, s'a adresat prin șeful detectivilor, Krecsanyi, autorului. Acesta a declarat, că din causa miseriei materiale, în care a ajuns cu familia, a scris broșura. E însă gata în schimbul achitărei cheltuelilor de tipar și a unei gratificațiuni, să pună la disposiția poliției toate exemplarele. Poliția a refuzat acest ofert. Broșura încă n'a apărut.

Perderile socialiștilor la alegerile pentru »Reichstag«. Organul socialist berlinez »Vorwärts« nu neagă marile pierderi suferite de partidul său. »Vorwärts« socotește că aceste perderi se ridică la 21 mandate, față de cari social democrații n'au cucerit decât un singur nou mandat la Mühlhausen. Organul socialiștilor caută să mângăe partidul, arătând că social-democrații au suferit și în alte rânduri înfrângeri, dar după fie-care înfrângere a urmat o nouă ridicare. Așa în 1878 partidul a pierdut 14 din 25 mandate cucerite înainte, dar în 1890 le-a recucerit în mare parte. Dacă la balotagii social-democrații vor învinge ca și în 1903, într'o cincime numai, partidul va avea în total 50 membrii în noul »Reichstag«.

La lupta culturală în Franța. Vicarul general *Landrieux*, vorbind în »Croix«, despre »lupta catolicismului din Franța în contra ateismului«, face următoarele remarcabile constatări asupra situațiunei:

»Rana mortală pentru biserică și pentru religiune este educația fără Dumnezeu Incă vre-o câți-va ani de acest sistem de învățământ, fie la aparință chiar și cu libertatea cultului în legătură, și influența disparentă socială a bisericei din Franța va fi cu totul nimicită.

Lumea de aici s'a și acomodat școalei oficiale. Poporul nu mai face opozițiune. Familiile noastre creștine sunt mai curând gata, precum ar fi fost de crezut, a-și trimite copiii în liceele statului, și descrestinarea, care prin multe alte motive e nutrită, face pași gigantici.

Franța creștină 'și varsă sângele din toate arteriile. In mânia încercărilor eroice, cari din toate părțile se întreprind pentru salvarea pozițiilor noastre din urmă, *nu mai putem lupta pe terenul școlastic cu puteri egale.* Influența preotului prin catechism e față de mulțimea poporului redusă la zero. *Numai o disparentă minoritate ne-a rămas credincioasă.*

Cum se pare *numai o perzecutare brutală pe față* ar putea redeștepta energia noastră și ar putea pe catolicii Franței, cari și așa puțin sunt dispuși la luptă, să-i constrângă să se apere întâiu pe ei înșiși, apoi după aceea să caute a recâștiga pozițiile perdute, din cari francmazonii și libertatea cugetării ne-a alungat.

Un compromis oarecare în chestia despărțirii ne-ar cofunda pe un timp lung și letargic, care singur prin perderea puterilor ne-ar cauza moartea«. (tr. n. l.)

Comersul coloniei române în Viena.

Viena, 25 Ianuarie n.

V'am anunțat pe scurt succesul comersului nostru, dat în 22 l. c. în onoarea oaspeților români bucureșteni. A fost o serată în adevăr splendidă, a căreia reușită avem de a-o mulțumi în primul rând silințelor și muncei desfășurate de d-nii Dr. Sterie *Ciurcu* și de architectul Cesar *Popovici*, care a împodobit sala dela Cursalon (Stadtpark), de credeam că suntem în luna lui Maiu nu în Ianuarie cu 19° R. Dar nu numai decorația salei, făcută cu mult gust artistic, ci și aranjarea nimerită a meselor făcea o impresie foarte plăcută. In mijlocul unui boschet verde erau așezate busturile Majestăților L. L. Francisc Iosif I. și a Regelui Carol I. al României. La o parte din sală era ridicată o tribună pentru dame.

Au asistat la comers 450 bărbați și foarte multe dame. Veniseră ca oaspeți ai coloniei române mulțime de vienezi din societatea aleasă a capitalei. Președintele comersului a fost medicul din Marienbad Dr. *Calinciuc*, ear ca contra-puncte au funcționat Dr. M. *Sturza*, Dr. Alexandru *Popa*, Cesar *Popovici* și președintele »României-June« N. *Lupu*. Am remarcat în jurul oaspeților serbătoriți din București pe căpitanul țării Bucovina br. Vassilco, pe deputații br. Hormuzachi, Dr. Schneider, Dr. Weiskirchner, Costenoble, pe conzulul generalul român de Lindheim, consulul Arnold, ajutorii de primar din Viena, Dr. Neumayer, Dr. Porzer și Hierhammer apoi numeroși conzilieri comunali și funcționari ai primăriei, conzil. curții de apel Morazin, custos Bök, conzil. de tribunal Dan, colonelul Lupu, locot. de artilerie român Păltineanu (în uniformă) ș. a.

In sunetul unui marș național român președintele comersului cu contra-punctele au condus în sală pe delegații primăriei Bucureștilor în frunte cu primarul Cantacuzino între orele 10 și 11. Imediat după această Dr. Calinciuc a deschis comersul după datina studențească și s'a intonat »*Gaudeamus*«, după care cântare Dr. Calinciuc a salutat printr'un cald discurs pe oaspeții din România, cari au venit la aceasta intimă festivitate, ca și la o serată familiară a coloniei române vieneze. Ii salută în numele coloniei române și le mulțumește că au urmat învitării. I-a rugat apoi a transmite salutările coloniei și locuitorilor capitalei române să le spună, că o mică parte din cetățenii austro-ungari de naționalitate română, cari au găsit în Viena o a doua patrie, i-au parte și ei cu spiritul la prosperarea capitalei și a tuturor locuitorilor României. Mulțumi apoi damelor, cari au venit să asiste.

Dr. *Calinciuc* a ținut apoi toastul pentru Maj. Sa Impăratul, ear după »salamandru« a comandat »Hoch Francisc Iosif I.« care fu adus cu mare însuflețire, muzica intonând imnul împărătesc apoi marșul lui Radetzky. După aceasta s'a decis trimiterea unei adrese de omagiu Impăratului.

Dr. Lazar *Popovici* a toastat apoi pentru regele Carol în limba română, zicând că împlinește o dorință generală, dacă vine a da expresiune sentimentelor celor mai adânci de admirațiune pentru amicul Majestății Sale Impăratului, regele Carol. A vorbit apoi de cei 40 de ani de domnie ai regelui Carol, sub care România a devenit regat în bubuitul tunurilor dela Plevna sfârșind c'un »să trăiască« și »Hoch«, regele Carol!, la care au răspuns mesenii cu mare însuflețire. — După aceasta s'a decis trimiterea unei depeșe de omagiu regelui Carol.

S'a ridicat apoi medicul Dr. *Mariu Sturdza* și într'un toast înflăcărat a salu-

tat în numele coloniei române din Viena pe primarul şi conzilierii comunali ai Bucureştilor, cari venind în mijlocul ei, au onorat printr'asta nu numai micul grup al Românilor din Viena, ci şi întregul popor român în afară de graniţele regatului. Suntem, zise Dr. Sturdza, Români din toate ţările şi ţinuturile, pe cari soartea ni-a adunat ca să trăim aici împreună ca fraţi, şi dau espresiune sentimentelor şi cugetelor tuturor acestora — salutându-vă cu gratitudine şi cu admiraţiune.

Salutăm în D-voastră pe reprezentanţii acelui oraş, care a primit cu atâta iubire la expoziţia aşa de frumoasă a României pe conaţionalii noştri de pretutindeni. Pe toţi, pe intelectuali ca şi pe ţărani ia-ţi primit într'un fel ca pe fraţi. Ne-aţi condus în admirabilele pavilioane ale expoziţiei. Am văzut desfăşurată înaintea ochilor noştri istoria poporului nostru, şi am admirat dovezile vitejiei voastre pe câmpul de bătaie şi progresele voastre pe terenul cultural, economic şi al industriei. Ne-aţi arătat atâtea frumuseţi şi bogăţii, încât ne simţeam transpuşi în regiunile basmelor.

Ne-aţi arătat ce poate Românul, când vrea, ni-aţi dovedit înaltele însuşiri ale poporului român, care, dacă nu poate să progreseze pretutindeni, aceasta nu se întâmplă din vina lui, ci din vina împrejurărilor. Iată, fraţilor, de ce noi cari suntem sânge din sângele vostru, ne bucurăm asupra manifestărilor voastre, de aceea suntem aşa de emoţionaţi de primirea ce aţi întâmpinat'o aici în Viena, de aceea simţim gratitudine şi admiraţie pentru voi.

In convingerea că dă espresiune sentimentelor tuturor Românilor în afară de regat ridică paharul pentru capitala Bucureşti şi reprezentanţii ei prezenţi. (Aplauze furtunoase.)

Profesorul *Aurel C. Popovici* ţinù apoi un toast primit cu mare însufleţire bând în sănătatea prinţului Liechtenstein, mareşalul ţării Austriei de jos, pentru primarul Lueger, conzilierii comunali şi poporaţiunea Vienei.

Insemnătatea ce a avut'o Viena pentru dezvoltarea culturală a naţiunei noastre a fost — zise Popovici — estraordinară. Căci dacă Roma a fost vatra naţionalităţii noastre, Viena ni-a fost timp îndelungat o nobilă ocrotitoare. Aici în Viena multe spirite distinse ale noastre au primit impresiuni, cari au fost decisive pentru înaintarea noastră în cultură. Dela Viena vine lozinca de a face ca în toate raporturile noastre, în toate nizuinţele noastre să învingă evanghelia dreptăţii şi a frăţietăţii popoarelor. Şi în adevăr numai pe temeiul acestei baze largi a iubirei şi a stimei reciproce pot esista multele naţiuni, pe cari Dumnezeu şi vremile le-a pus sub sceptrul Habsburgilor; numai aşa pot să-şi împlinească misiunea lor istorică, care e identică cu esistenţa şi viitorul — c'un viitor fericit — al frumoasei noastre monarchii dunărene.

Primarul *Cantacuzino* mulţumind pentru salutările şi urările călduroase a toastat în limba română, bând pentru Viena, centrul puternic al civilizaţiunei şi al artelor. (Aplauze furtunoase.)

Ajutorul de primar *Neumayer* transmise celor prezenţi între sgomotoase şi neîntrerupte aplauze salutările primarului Lueger, care a fost împedecat să ia parte în persoană la comers. Momente etice, politice, istorice leagă — zise el — popoarele austriace cu poporul român. N'au fost oare Românii aceia cari au stat ca stânca în calea năvălirilor barbare ale hunilor şi turcilor, apărând cultura apusului? (Aplauze prelungite.)

A mai vorbit deputatul Ernst *Schneider* care spune, că partidul social-creştin totdauna a căutat să cultive simpatiile diferitelor nationalităţi, din monarchie şi în deosebi a Românilor. E convins că Viena poate conta la simpatiile ţărilor dela Dunărea de jos şi acestea pot asemenea conta la simpatiile Vienei. Avem numai o singură dorinţă să ne dea nouă creştinilor putere şi să ne ajute ca în cele din urmă *popoarele creştine să fie stăpâne pe soartea lor.* (Aplauze.) Salută pe oaspeţii români.

Şirul toastelor aşa zise oficiale l'a încheiat ajutorul de primar *Al. Ciurcu* mulţumind lui M. Sturza pentru salut şi toastă în sănătatea coloniei române, din Viena, care face onoare întregului popor român şi îi doreşte să trăiască, să crească şi să înflorească!

In modul acesta a decurs comersul nostru şi nu pot sfârşi decât cu dorinţa: să se împlinească caldele urări, ce le-am întâmpinat dela iubiţii noştri oaspeţi români şi vienezi.

— *i.* —

Societatea pentru fond de teatru român şi d-l Z. Bârsan.

— Lămuriri. —

— Urmare.

Comitetul, în urma aceasta precum şi în vederea intereselor şi trebuinţelor noastre, în şedinţa din 13 Ianuarie 1905, după-ce »ia la cunoştinţă cele comunicate de d-l B. în raportul său« decide: »Comitetul însărcinează pe domnul Bârsan, ca anul acesta să se îngrijească a aranja reprezentaţiuni teatrale, în diferite locuri, asociindu-se la trupe de diletanţi«.

»Pe baza experienţei ce dobândeşte în acest timp, să compună apoi un plan de acţiune în vederea trebuinţei de a organiza şi conduce mişcarea teatrală la noi precum şi în vederea activităţii sale în viitor«.

»Asupra activităţii şi observaţiunilor sale din această jumătate de an, va face un raport detailat comitetului«.

»In legătură cu această hotărâre comitetul mai enunţă, că în considerarea interesului cauzei ce trebue să servim, venitele reprezentaţiunilor, date cu concursul d-lui Z. Bârsan, să se folosească pentru scopurile culturale determinate de aranjatorii lor, având numai o parte a se acorda d-lui Bârsan«.

»Locul şi timpul ţinerei reprezentaţiunilor se vor anunţa totdeauna, de cu vreme comitetului«.

Se'nţelege, pe lângă venitele reprezentaţiunilor avea să-i urmeze şi bursa mai departe.

D-l B. a fost la început de acord cu această hotărâre. După o săptămână însă a revenit, declarând că nu se poate pune în serviciul acelei chemări. S'a provocat la firea sa, care nu-l ajută a răspunde îndatoririlor impuse; de aceea nu poate rămânea în serviciul societăţii între împrejurările date, ci numai dacă comitetul ar avea o trupă cu care să joace. A fost rugat să se mai cugete şi să-şi deie în scris hotărârea .A rămas pe lângă hotărârea sa şi cu datul de 12 Februarie scrie comitetului între altele:

»Nu pot primi această propunere din următoarele motive:

1) N'am pacienţă să învăţ o piesă de un act 3 săptămâni. Păcat de vremea pierduta.

2) Nu mi se poate pretinde să fac din fiecare individ un actor. Chiar cinci săptămâni să stau la o piesă, tot prost are să se joace, fiindcă sunt silit să joc cu oameni, cari într'un rol se simt tot aşa de acasă ca un sălbatic într'o galerie de tablouri. Şi n'au nici o vină«.

»In fine se poate vedea, că până nu voiu avea două sau trei persoane întroduse în secretele scenei, nu pot să fac nimica«.

»Am primit învitarea societăţii de teatru de a rămânea în Ardeal în credinţa că încet încet se vor creşte puteri în vederea înfiinţărei unei trupe«.

»Sunt doi ani aproape şi sunt tot singur. Mi-am exprimat de atâtea ori dorinţa să se trimită o femeie la studii, căci fără femeie teatru nu se poate. Văd că se deschide concurs pentru un comic«.

»Mi s'a 'spus, că e greu să se mai crească actori de teamă, ca mişcarea să nu fie oprită, îndată ce va lua un caracter mai pronunţat. Atunci ce e de făcut? Ce rost mai am eu aici?«

»Las la aprecierea onoratului comitet situaţia mea, rugându-l respectuos să-mi deie un răspuns în timpul cel mai scurt. Sau se lucrează în senzul înfiinţărei unei trupe, sau dacă asta e imposibil, atunci...«

»In ori-ce caz, — dacă onoratul comitet se învoeşte, bine înţeles — voi lucra încă în serviciul cauzei, anul acesta cum voiu putea, mai ales, că prin unele părţi au început să se facă pregătiri. Pe urmă...«

»In condiţiile în cari mi se cere să lucrez, Onoratul Comitet, cred, că vede că nu se poate face artă, ci meşteşug. Şi pentru meşteşug n'am talent«.

S'a convocat şedinţă plenară de comitet, la care a fost învitat şi d-l B. cu scopul ca să se mai clarifice chestiunea. D-l B. nu s'a mai prezentat la şedinţă. Comitetul a stat în faţa unei chestiuni grele. Avea de-oparte condiţiile stabilite în planul de acţiune primit cu un an şi jumătate mai înainte de adunarea generală, în baza căruia se votase şi bursa d-lui Bârsan şi avea altă parte declaraţiile domnului Bârsan.

In planul de acţiune la »Dispoziţie finală« se zice: *„Având în vedere că activitatea inaugurată pe baza acestui plan de acţiune are drept scop apropiat numai pregătirea terenului pentru organizarea unei trupe teatrale* complete şi având-se apoi în vedere necesitatea de a se asigura, până la realizarea scopului mai înalt, cel al înfiinţărei teatrului un venit suficient al fondului pentru trebuinţele funcţionărei teatrului, — *comitetul va putea cheltui în aceşti zece (10) ani numai cel mult $^1/_4$ din venitul net al fondului«.*

In considerarea acestei restricţiuni hotărâte comitetul nu se putea nici cugeta, deja la un an şi jumătate după votarea acelui plan, la »Infiinţarea unei trupe« solicitate de d-l Bârsan. Hotărâse însă să deie un al doilea stipendiu pentru pregătirea unei puteri pentru comedie, ceeace ştiuse deja d-l Bârsan. Nici raţional nu era să se cugete comitetul îndată şi degrabă la înfiinţarea unei trupe teatrale.

Ar fi urmat ca comitetul să constrângă pe d-l Bârsan, a rămânea în serviciul societăţii conform cu obligamentele luate de d-sa, când i-s'a dat bursa şi conform cu condiţiunile impuse de planul de acţiune, pe care le-a primit d-l Bârsan, prin reversul său din 22 Sept. 1903. In acest revers se scrie: »Ca bursier al societăţii pentru crearea unui fond de teatru român *declar prin aceasta, că mă supun cu totul punctului 7 din capitolul 1 al „dispoziţiilor speciale" din planul de acţiune al societăţii primit de adunarea generală din anul acesta*, ţinută la Sebeşul săsesc în 28 şi 29 August 1903«. In planul de acţiune la »Dispoziţii speciale«, cap 1 § 7 se zice: »Fiind stipendiile acestea roade binecuvântate ale însufleţirei şi jertfei Românilor din această patrie, persoanele cari reflectează a se cualifica cu ajutorul lor, vor avea, când cer stipendiul, să predea comitetului un document, *în care se obligă că după terminarea studiilor lor vor rămânea în patrie punându-se cu toată puterea şi atitudinea lor în serviciul desvoltărei artei dramatice ori muzicale la Românii din această ţeară, cel puţin zece ani şi că vor primi toate condiţiile ce li-se vor pune din partea comitetului, la caz contrar, că vor restitui societăţii întreaga sumă primită sub titlu de stipendiu*, dimpreună cu interesele ei de 6% «. Mai departe se zice:

»Altcum comitetul în cazuri extraordinare, poate la cererea motivată libera pe artist de obligământul către societate, dar numai cu rezerva despre partea relativă la restituirea sumei stipendiului întrebuinţat«.

La cap II § 1 se mai spune: »Artiştii absolvenţi se vor pune la dispoziţia comitetului societăţii« etc. Iar la § 3 se zice:

„Până la timpul, când se va organiza o trupă teatrală completă, artiştii angajaţi vor fi nevoiţi a juca teatru, a aranja serate declamatorice ori concerte în asociare cu reuniunile române ori cu diletanţi din diferitele oraşe *şi a instrua pe aceştia, când şi unde cere trebuinţa".*

Dacă comitetul nu ar fi luat în serios motivele d-lui Bârsan, putea să aplice dispoziţiunile susamintite.

Comitetul însă a fost conştiu, ca d-l Bârsan este o individualitate, căreia nu i-se poate porunci să lucreze ceva, pentru ce nu are plăcere, a apreciat motivele ca sincere şi ca scoase de d-l Bârsan din firea sa şi astfel în baza §-lui 7 alineatul ultim în şedinţa din 31 Ian. (13 Febr.) 1905 a decis: »Comitetul enunţă că e neplăcut suprins văzându-se în faţa declaraţiunei d-lui Z. Bârsan, de a nu se pune în serviciul societăţii între condiţiunile impuse de planul de acţiune al societăţii şi de împrejurările în cari se află societatea, cari constituesc tocmai baza activităţii societăţii pentru acum, în starea de început.

»Surprinderea comitetului e cu atât mai mare, cu cât legase cele mai bune speranţe de d-l Bârsan şi credea, că domnia sa înţelegând problema ce i-s'a impus ca bursier al societăţii, va şi începe a lucra cu dragă inimă întru realizarea ei, îndată-ce i-se deschide terenul, în folosul artei şi culturei poporului nostru«.

»In faţa declaraţiunilor d-lui Bârsan comitetul se vede nevoit cu regret a-i primi demisiunea şi a-l absolva, în înţelesul dispoziţiilor din planul de acţiune Lit. B. Cap. 1. § 7 alineatul ultim — de deobligământul către societate, dar se înţelege numai cu rezerva impusă în acel paragraf, în privinţa restituirei sumei întrebuinţate ca stipendiu«.

Şi e caracteristic pentru modul cum a tractat comitetul şi cu această ocaziune pe d-l Bârsan şi faptul că tot acum a mai adus şi următorul conclus:

»Bursa i-se mai asemnează încă pe lunile Martie, April şi Maiu anul curent«.

(Va urma).

Casina Burilor (ţăranilor) din comuna Sălişte.*)

(O scurtă privire asupra împrejurărilor, cari au influinţat înfiinţarea ei.)

(Incheiere.)

In anul 1901 s'a înfiinţat reuniunea ţăranilor sălişteni sub numele de »Reuniunea Economilor din Sălişte« — care trăieşte, creşte şi înfloreşte!

După înfiinţarea acestei reuniuni publicul din Sibiiu, care avea cunoştinţă despre lucrul acesta, era de părere, că reuniunea s'a înfiinţat cu scop de a propaga socialismul în Sălişte, deci le părea rău că s'a înfiinţat!

Oare cine îi vor fi informat aşa? Câtă bunăvoinţă întâmpină la tot pasul acest popor bun, blând şi prea credul! Domnii conducători nu vedeau, că ei înşişi pregătesc socialismul în Sălişte, dacă se poate vorbi de el.

Deoarece pe timpul înfiinţărei acestei reuniuni curgea şi lupta sărmanilor Buri, cari nu doreau altceva decât să fie ei stăpâni pe ce e al lor, în urma unei asămănări destul de potrivite, li-s'a dat Săliştenilor ţărani numele de »Buri«, cu care şi azi se mândresc.

Cât de mult dispreţuesc »domnii« aceasta reuniune se vede din publicările lor apărute în »Gazeta« despre înaintarea Săliştei, în cari eu cel puţin, nici-odată nu am aflat amintită aceasta reuniune. Cred că o astfel de procedere se caracterisează ea însăşi.

Bine zice »Gazeta« in nr. 251, că, dacă mulţi dintre Sălişteni pribegesc prin ţari străine, e vina lor, sunt păcatele lor proprii, în urma cărora trebue să sufere.

Intre păcatele ţăranului din Sălişte se poate număra şi bunătatea prea mare, blândeţa fără rost a căror urmare au văzut'o — alţii nechemaţi ajungând stăpâni în casa lor.

Corespondentul »Unul care ar putea şi jura pe cele scrise« face imputare la adresa domnilor în general, că de ce nu s'ar cobori şi ei în mijlocul ţăranilor. Nu ştiu dacă a primit răspuns sau nu, atât la întrebarea aceasta cât şi alte — căci în »Gazeta Transilvaniei« nu am cetit, dar îl încunoştiienţez eu, că zeu unii domni s'au îmbiat să fie primiţi între membrii reuniunei ţăranilor; dar aceştia trăgând la îndoială tocmai acea însuşire sufletească a lor despre care şi corespondentul face amintire cu accentuare, adecă sinceritatea, — sătui de aceasta sinceritate şi dragoste până la amarul sufletului — nu i-au primit între ei, cel puţin aşa *în corpore* nu după cum s'au fost anunţat, ci numai pe unii anunţaţi singuratici — despre cari nu se presupunea viclenie şi răutate.

Cu aceasta departe să fie presupunerea, că ţaranii nu ar fi primit pe mai mulţi dintre domni, decât sunt azi membrii... Da! ar fi primit şi şi primesc pe toţi aceia, despre cari sunt convinşi, că nu vin cu anumite scopuri ascunse; căci şi intre domni e deosebire mare, unii cari sunt dătători de ton, cum s'ar spune conducători, dar mai presus de toate fericitori cu tot preţul ai Săliştei, adecă ai poporului săliştean, iar alţii oportunişti, fără curagiu sufletesc, adecă cu princip ul »între lupi cauţă să urli — că dacă nu te mănâncă«.

Cu rizicul ca prin vr'o declaraţie să fiu combătut, îmi vine să afirm, că dintre cei 33, cari au subscris întâmpinarea din Nr. 245 al »Gazetei«, nici jumătate nu au subscris'o din convingere, ba cred că mulţi şi din cealaltă jumătate au subscris'o mai mult pentru a apăra renumele Săliştei; iar în fine alţii, de esemplu un ţaran comerciant fruntaş şi luptător aprig pentru delăturarea mizeriei poporului (deşi cercetează numai casina domnilor) simţind durere, precum se vede, de cele ce se petrec; precum şi unii domni foarte valoroşi cu tragere de inimă pentru popor, au avut mai mare curagiu sufletesc decât să subscrie pe lângă vorbele cu cari încearcă a se mângâia: »ei ce să-i faci... n'ai încătro...« contrariul convingerei lor.

Burii sălişteni au căpătat mult curagiu în lupta lor, în urma acestei împrejurări şi ar dori ca »Unul ce poate jura pe ce a scris«, dacă locueşte în localitate să binevoiască a se scobori însuşi şi a se pune în fruntea Burilor, cari îl vor urma cu devotament, cum au făcut adevăraţii Buri faţă de comandanţii lor.

Şi atunci e speranţă, că cu ajutorul lui Dumnezeu şi al domnilor într'adevăr binevoitori şi cu tragere de inimă pentru popor — se va face şi în interesul lui ceva.

*) A se vedea numerii 7, 9 şi 10 ai „Gaz. Trans." din a. c.

mai mult decât vorbe lungi şi goale, şi se vor efectui lucruri foarte de lipsă atât pentru popor cât şi pentru comună precum: înlesnirea comunicaţiei la fânaţele dela munte prin clădirea unui drum (dar clădit pentru popor, nu iar pentru domni cum îl voesc şi stăruesc), întroducerea ca lemnele din păduri (măcar din unele) să le cumpere locuitorii deschizându-se şi drumuri, căci altcum nici de pomană să le capete nu le pot aduce acasă. (Cu aşa ceva pentru ce să-şi fi bătut capul domnii fericitori ai poporului? — ba s'a întâmplat că au fost chiar contrari la aşa ceva). Apoi lărgirea păşunilor comunale şi îngrijirea acestora chiar şi dacă nu vor fi la vederea şi nu vor impune excursioniştilor; regularea rîului pe lunca unde e de lipsă, şi altele.... Să luăm pildă bună dela comunele mici din jur, dela cari am putea multe învăţa.

. . . .

Resumând cele scrise declar următoarele:

Prin amintirea cazului cu cumpărarea fânaţelor dela munte pe sama comunei — nu vreau să zic, că de nu se întâmpla aceasta poporul, din Selişte rămânea în sat şi nu se mai risipeau... nu!... Prin amintirea cazului cu esoperarea respingerei rugărei poporului pentru lărgirea păşunei, încă nu vreau să zic, că primăria totdeauna face aşa... căci nu toate propunerile se fac în interesul poporului şi de partida poporului.... Am vrut să arăt numai, cum sprijinesc conducătorii afacerilor pe bietul popor ca să-l reţină dela emigrare... Prin amintirea cazurilor atotputernicului fericitor al poporului încă nu voiesc a afirma, că dânsul e volnicia, aroganţa etc. întrupată, căci îşi şi mai uită de ele, deci are şi merite adevărate, dar purtarea dânsului bruscă faţă de poporul prea blând din Selişte e un păcat — care mai curând s'au mai târziu se va răzbuna.

Fiind comunicatul prea lung nu am mai înşirat descrierea mai pe larg a Reuniunei Economilor în starea ei de azi — aceasta poate altă dată — ci am rămas pe lângă amintirea causelor, în urma cărora s'a înfiinţat.

Prelegerile pentru luminarea poporului — atât accentuate la toate ocaziunile de toţi domnii — sunt întru adevăr bune şi de lipsă.

La prelegeri merg însă numai cei cu stare mai bună, aceia, cari nu se tânguesc de lipsa hranei copiilor. Nimeni însă nu îşi bate capul cu acel strat al locuitorilor, a căror copii din nepricepere nu vor plânge de lipsă, căci părinţii nu îi vor prea lăsa să simtă amarul vieţei, dar vor lăcrima destul în ascuns părinţii bătuţi de Dumnezeu prin nepăsarea celor chemaţi faţă de existenţa lor nenorocită.

Cu o mică (nu jertfă!, ci numai) bunăvoinţă a conducătorilor afacerilor comunale s'ar putea măcar potoli lacrimile multora din această pătură de popor compătimit, pe ai cărei membrii la vedere nu cunoşti lipsa cea mare, căci de ruşinea lumei nu îşi reoglindează în haine sărăcia adevărată... Aceştia trebue ajutaţi domnilor! Dar aici nu e destul pomul Crăciunului şi prelegerile poporale,... nu!... ci daţi-i posibilitatea de a-şi câştiga cele de toate zilele cu sudoarea feţei sale, căci nu vă cere alta.

Cugetaţi-vă domnilor conducători, că nepăsarea D-voastră faţă de sărăcia acestui popor bun, blând, cu frica lui Dumnezeu, cruţător şi nebeţiv, cum e Săliştean ul, — e un păcat!

Cel ce ar putea să facă o asămănare intre locuitorii băştinaşi Sălişteni, cari trăesc numai şi numai de pe hotarul comunei lor, şi între astfel de locuitori ai satelor vecine, în proporţie cu teritoriul, ar putea vedea cât e de sprijinit poporul săliştean de a nu părăsi satul său.

Binevoitorul poporului.

ŞTIRILE ZILEI.

— 16 (29) Ianuarie.

Nou turneu al Agathei Bărsescu. Celebra noastră tragediană d-şoara Agatha Bărsescu va întreprinde, după cum se anunţă din Bucureşti, un nou turneu în ţară precum şi în Austria, Germania şi America *cu o trupă română şi cu un repertor clasic şi original românesc.* Cu începere dela 1 până la 15 Februarie d-şoara Bărsescu va reprezenta la teatrele din Berlin şi Lipsca piesele *Magda* şi *Sapho*. Apoi se va reîntoarce în ţară, unde va întreprinde un turneu cu piesele: *Rahale*, *Hero şi Leandru*, *Debora*, *Eva* şi piesa *Copiii nimănui* de Emil Nicolau. Cu acelaş repertor d-şoara Bărsescu va trece în principalele oraşe din Austria şi Germania. Ciclul reprezentaţiilor sale în New-York va începe în luna Septembrie cu aceiaşi trupă. cu care va juca în Europa, compusă din artiştii: C. Mărculescu, Cârja, Momuleanu, C. Radovici şi d-rele Filotti, Cârja şi d-ra Radovici, etc. In acest scop, d-şoara Bărsescu a angajat de pe acum teatrul lui Leopold Spahner. Repertoriul din New-York va fi compus din piesele: *Marioara Luiza*, *Ulranda*, *Meşterul Manole*, toate de Carmen Silva. *Sburătorul* de d. Polizzu-Micşuneşti. *Năpasta* de d. Caragiale, *Miriam* de Prasin, *Copiii nimănui* de Emil Nicolau şi *Faust*, traducere de Ion Gorun. Fiecare din aceste piese va fi însoţită cu un *levé de rideau* din piesele nemuritorului Vasile Alexandri.

Urăm succes marei noastre tragediane în întreprinderea sa naţională, care doveşte că n'a uitat nici o clipă, în vârtejul gloriei, că e Romancă.

Reuniunea română de cântări din Braşov va relua activitatea ei în săptămâna aceasta. Viitoarea repetiţie se va ţinea *Vineri, 1 Februarie st. n.*, la orele *5 seara*, în sala festivă a gimnasiului român. Membrii activi ai reuniunei sunt rugaţi şi pe această cale a se presenta în număr complet la repetiţia de Vineri.

Societatea „Sanatoriul archiducele Iosif“ şi-a ţinut în 25 Ianuarie n. adunarea ei generală, în care, după cetirea raportului anual, s'a ales noul comitet. Au fost aleşi: president contele Sigismund Mikes, presidentă d-na contesă Mikes, vice-preşedintă văd. Iosif Makoldy, cassier G. Horvat. Membrii în comitet: d-nele C. Adam, Elena Mureşan, A. Sandor şi d-l medic de stab Schweighofer. Adunarea a decis între altele, ca din venitul anului trecut să se transpună societăţii centrale spre scopurile ei 20 %.

Eroii şi victimele datoriei. Sub titlul acesta d-l Const. C. Bacalbaşa, şef-redactorul ziarului »Patriotul«, înregistrează în numărul de eri al ziarului său unele fapte eroice, săvârşite în timpul din urmă de mai mulţi slujbaşi ai statului român. Intre altele vorbind despre purtarea eroică a comandantului vaporului »Regele Carol«, d-l căpitan Mărgineanu, scrie următoarele: »Vaporul a ieşit din Bosfor pe un timp înspăimântător, atunci când nici un alt vapor al vre-unei alte naţionalităţi n'a îndrăsnit să se aventureze. Insă, după un mers greu şi după o luptă spăimântătoare cu valurile, o ceaţă deasă s'a lăsat pe mare. Atunci vasul n'a mai putut pluti în direcţia Constanţei şi n'a mai putut întra în port. Fără combustibil suficient, balotat de valurile uriaşe ale unei mări căzute în demenţă, ameninţat să se rătăcească ori să-şi vadă vaporul făcând naufragiu, căpitanul Mărgineanu a stat pe puntea de comandă timp de 7 ore neclintit. Numai când ceaţa s'a mai luminat şi numai după-ce a zărit coasta, căpitanul s'a scoborît de pe puntea neadăpostită unde stăruise, iar un pasager, martor ocular, ne-a afirmat că bravul marinar era acoperit de ghiaţă din tălpi până în creştet şi că d'abia îşi mai putea mişca membrele îngheţate.«

Ministrul Apponyi în institutul teologic şi pedagogic rom. din Arad. Duminecă, Excelenţa Sa contele Albert Apponyi, ministrul cultelor şi instrucţiunei publice, scrie »Biserica şi Şcoala«, a vizitat şcoala noastră centrală, în special institutul nostru pedagogic. Distinsul oaspe s'a prezentat la institut, fiind însoţit de P. S. Sa Dl Episcop diecezan, fişpanul comitatului, primarul oraşului, inspectorul şcolar comitatens, presedintele reuniunii învăţătorilor de stat din comitat şi câţiva însoţitori veniţi din Budapesta, în suita Excelenţiei Sale. Ministrul a fost bineventat de directorul Roman R. Ciorogariu, în fruntea tinerimei arangiate în ordine în sala festivă. După-ce Excelenţa Sa răspunde bineventării, i-se prezintă membrii corpului profesoral, apoi vizitează institutul. Magnificenţa Sa Dl Neményi Imre, consilier ministerial, a asistat la o lecţie practică făcută de un elev, în şcoala de aplicaţie şi a vizitat întreg institutul. La îndepărtarea sa din institut Excelenţa Sa Dl Ministru dă tinerimei vacanţă pe a doua zi, pe Luni. Vizită a făcut înaltul oaspe în Arad şi P. S. Sale D-lui Episcop.

Atentat în palatul regal al Serbiei. Prin imprudenţa servitorilor, o explozie de iarbă de vânat s'a produs Duminecă seara în apartamentele principelui moştenitor al Serbiei. Accidentul s'a produs astfel: într'o odaie din apartamentul prinţului se afla aproape de o sobă, într'o cutie deschisă o cantitate destul de mare de iarbă cu care se fabricau cartuşe pentru vânat. O scânteie sărind din soba prea tare încălzită, a căzut în cutia cu pulbere, care a explodat cu putere. Nu a fost nici o victimă. Asupra acestui atentat circulă diferite svonuri, cari de cari mai alarmante şi mai senzaţionale. Versiunea cea mai acreditată e, că explozia se datoreşte unei maşine infernale ce a fost pusă de o mână criminală, si care a explodat înainte de timp. Imediat s'au închis toate uşile palatului şi s'au postat sentinele ca să nu poată părăsi nimeni palatul. Prefectul poliţiei chemat în grabă a început o anchetă severă si minuţioasă. Garda palatului a fost îndoită. Până acum nu a transpirat nimic din cercetările ce s'au făcut.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au mai dăruit institutul de credit şi economii »Bocşana« 10 cor., şi d-l Nicolae Fizeşan, preot militar, în loc de A. n. f. suma de 3 cor.

Primească marinimoşii donatori cele mai călduroase mulţumiri. *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Numai sărăcia să fie cauza?... O Romancă înflăcărată din depărtare ne adresează o scrisoare, din care estragem următoarele pasage caracteristice: »...Mi-se spune că *numai* din cauza *sărăciei* nu mai poate reuşi cum se cade nimic românesc în Braşov, numai din cauza sărăciei n'a venit lumea românească la »revelionul« românesc în Braşov....

— »Oare numai sărăcia să fie cauza că societatea noastră românească »boston« şi alte jocuri străine ştie să danseze, dar »*Romana*« *nu*? Şi doar aşa ni-a fost vorba, ca ori unde ar fi petrecere *românească*, să *nu* mai lipsească *„Romana“* a fi jucată *bine*, *precis* şi *într'un feliu*, şi aici şi dincolo şi în Basarabia şi în Bucovina şi la Paris şi la Viena. Şi nu atât de repede, tot pe fugă.... învârtirile, ca anul trecut în Budapesta — mai ales în »horă« — fig. I din »Romană«, căci prin necumpănirea tactului după musică pierde jocul mult din eleganţă în mişcări, permisă doară şi Românilor.

— »Şi numai sărăcia să fie oare cauza, că Românii între ei se mănâncă ca cânii şi un al treilea vine şi le ia şcoalele si gimnazii, ba îi sileşte să-şi facă şcoli pe banii lor, în care apoi cu »teremtette« şi cu »gendarmi« va porunci?!...

»Şi numai sărăcia să fie, care cu sfială te roagă, te imploară, îţi pretinde: taci, nu zice, nu scrie nimic, nu scrâşni măcar din dinţi, sugrumă-te, îneacă-te, ucide-te,... costă mai puţine parale şi e mai puţin primejdios?!! — m. s.

Alegere cu moarte de om. Cetim în »Tel. Rom.«: Zaharie Sârbu din Poplaca a luat parte activă la alegerea primăriei, efectuită zilele trecute în Poplaca. A ajuns însă în conflict cu jandarmii, cari susţineau ordinea şi pe motivul, că s'a atins în mai multe rânduri de puşca unui gendarm, a fost străpuns de acesta cu baionetul. Rana se părea a nu fi periculoasă. Medicul i-a pansat-o şi omul a mers de şi-a dat votul, apoi s'a dus acasă. Noaptea însă a murit.

Societatea de lectură a femeilor române din Turda şi jur invită la Petrecerea ce-o va aranja în 10 Februarie st. n. în sala cea mare dela hotelul »Europa«. Inceputul la 8 oare seara. *Turda*, 26 Ian. 1907. Pentru comitet: Maria Vlăduţiu, presidentă; Mariţi Dr. Popescu, vice-presidentă; Mariţi Dr. Ciuta, controloră; Augusta Dr. Moldovan, cassieră; Victor Bugner, secretar. Venitul curat e destinat fondului societăţii. Preţul de întrare: de persoană 2 coroane. De familie de trei membri: 4 cor. Dela trei membri în sus: 6 cor. Contribuirile peste taxă se primesc cu mulţămită şi sunt a se trimete pe adresa Doamnei cassiere.

Efectele gerului în România. Populaţia sătească din jud. Iaşi este foarte desperată de enormele pagube ce i-a pricinuit gerul din ultimele zile. Mulţi oameni şi-au pierdut întregul avut, pierind oile cu miile, boii în mare parte rămânând cu picioarele degerate, iar mai toate vitele din cauza frigului au avortat. E teamă, că vitele fiind bolnave, nu se va putea face la primăvară nici o muncă cu ele.

Descoperirea unei comori. Parchetul de Prahova a fost înştiinţat, că în comuna Cocoreşti-Grind, din acel judeţ, o femeie a găsit în pământ o mare comoară formată din monede vechi de aur, în greutate de peste cincizeci de kgr., pe care le-a vândut la nişte speculatori pentru o sumă de nimic. D. procuror Nottara a plecat în anchetă la faţa locului şi a dovedit exactitatea celor ce i-se adusese la cunoştinţă. D-sa continuă ancheta.

Noul statut pentru birjari. Din partea magistratului ni-se trimite noul statut pentru birjarii braşoveni, care întră în vigoare cu ziua de 1 Februarie a. c. Noul statut conţine toate dispoziţiunile privitoare la instituţiunea birjarilor cât şi tariful şi se poate procura pentru suma de 20 bani dela oficiul poliţienesc. Fiecare vizitiu e deobligat prin noul statut, de-a avea la sine mai multe exemplare de tarif, cari se pot lua în vedere de către muşterii.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 29 Ianuarie. Se crede că Mercuri sau Joi va apare în foaia oficială rescriptul regal, referitor la demisionarea ministrului de justiţie Polonyi. Drept urmaş în fotoliul ministeriului de justiţie sunt consideraţi sau dep. L. Hollo sau secretarul de stat A. Günther. Polonyi desminte ştirea, că Maj. Sa ar fi refusat să-l primească în audienţă. O audienţă a fost cu totul superfluă, zice Polonyi, de oarece Maj. Sa şi Wekerle consideră întreaga afacere de foarte clară şi lămurită.

Lugoş, 29 Ianuarie. Alegerea în cercul Bocşei e fixată pe ziua de 25 Februarie n.

Viena, 29 Ianuarie. Delegaţiunea consiliului municipal din Bucureşti a plecat eri dimineaţă în mijlocul aclamaţiunilor celor cari se aflau la gară şi printre cari cei trei vice-primari. Doctorul Lueger nu s'a putut duce la gară simţindu-se puţin indispus. El s'a scuzat şi a trimis salutările cele mai cordiale la gară. La gară se mai aflau personalul legaţiunei române. Membrii delegaţiunei au depus cărţile lor la palatul archiducilor Francisc Ferdinand, Francisc Salvator şi Leopold Salvator. D-l *Cantacuzino*, primarul Bucureştilor, *a dat 2000 coroane pentru săracii din Viena.*

Sofia. 29 Ianuarie. Demonstraţia plănuită în Filipopoli în contra prinţului şi guvernului bulgar, pe ziua de Duminecă, a fost împiedecată cu forţa. Prefectul poliţiei a fost suspendat şi funcţiunea lui predată unui comandant militar. *Tot oraşul a fost ocupat milităreşte şi soldaţii au oprit cu forţa ori ce întrunire.* Au avut loc încăerări între trupe şi populaţie, *Directorul de şcoală Sabeff a fost grav rănit; starea lui e disperată.* Alte persoane au fost uşor rănite. Liniştea este acum restabilită.

Berlin, 29 Ianuarie. După cum află „Corespondenţa naţională liberală“, împăratul Wilhelm a chemat pe cancelarul Bülow, căruia i-a exprimat mulţumirea pentru atitudinea partidelor liberale coalizate la alegeri. Împăratul şi-a exprimat dorinţa, ca partidele liberale să aibă aceeaşi atitudine şi la balotagii. Se crede că Bülow va face un nou apel către liberali, înainte de alegeri.

Berlin. 29 Ianuarie. Eri dimineaţa a avut loc în minele de cărbuni din Reden (lângă Saarbrücken) o explozie teribilă. Pe timpul exploziei se aflau în mine vre-o 600 lucrători, dintre cari 400 au reuşit să-şi salveze viaţa. *Restul lucrătorilor par a fi perduţi.* Se lucrează cu mare activitate la desgroparea victimelor. Incendiul provocat de explozie ameninţă echipele de salvare. La intrarea în mină s'au găsit 25 cadavre oribil mutilate. Până eri sara s'au scos din mine 87 cadavre. Intre cei morţi se află şi doi ingineri.

Saarbrücken, 29 Ianuarie. Din cauza incendiului, ce a isbucnit în mine, lucrările de salvare s'au întrerupt. 77 cadavre au fost scoase la lumina zilei şi 50 oameni salvaţi. Peste o sută lucrători se mai află în adâncime şi se crede că au pierit.

Petersburg. 29 Ianuarie. Administratorul financiar din Ulawta, Ioan Proscuriacow a dispărut, luând cu sine tot avutul administraţiei în sumă de 1 milion ruble.

Hongkong. 29 Ianuarie. Peste 50 de bărci chinezeşti s'au scufundat în urma unei furtuni mari. Numărul înecaţilor trece de o sută.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Dela „Tipografia şi Libraria“

A. MUREŞIANU, Braşov

se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei IIĬ în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu*'n causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus 6 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de *I. Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„Românul in sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, de d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritosul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superioră de la Ferĕstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. — Cartea cuprinde patru volume:

Vol. ***I Agrologia***, séu Agricultura generală, 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al Românie cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 corone.*

Vol. II ***Fitotechnia***, séu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. —

Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea din anul 1889. Costă *8 corone.*

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Manual de Agricultură raţională vol. V. ***Ippologia*** séu zootechnia specială a cailor de George Maior. Preţul 3 cor. plus 30 banĭ porto.

Manual de Agricultură raţională vol VI. cuprindĕnd crescerea, ngrăşarea şi utilizarea ***Porcilor*** séu Zootechnia lor specială de George Maior. Preţul 5 cor. plus 30 banĭ porto.

„Cultura şi îngrijirea grâului“, de I. F. Negruţiu. Preţul 14 b. (plus porto 5 b.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră săracă“. Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Ianuarie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	114 25
Renta de coróne ung. 4%	95 65
Impr. căi. fer. ung. în aur 3½%	84 60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	95 60
Bonurĭ rurale croate-slavone	96 10
Impr. ung. cu premiĭ	202 50
Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Seghedin	157.30
Renta de hârtie austr. $4^{2}/_{10}$	99 15
Renta de argint austr. $4^{2}/_{10}$	99 15
Renta de aur austr. 4%	117 25
Renta de coróne austr. 4%	99 25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	89 25
Losurĭ din 1860	157 —
Acţiĭ de-ale Băncei ung de credit	1784 —
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	837 —
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ung.	687 25
Napoleondorĭ	19 [illegible]8
Mărcĭ imperiale germane	117 45
London vista	240.85
Paris vista	95.52½
Note italiene	95.50

Cursul pieţei Braşov

Din 29 Ianuarie n. 1907.

Bancnote rom.	Cmp.	18.86	Vend.	18 94
Argint român	„	18 [illegible]0	„	18.84
Napoleondori.	„	19.06	„	19 [illegible]
Galbeni	„	11.20	„	11.45
Mărci germane	„	117.20	„	117 3[illegible]
Lire turcescĭ	„	21.50	„	[illegible]1.6[illegible]
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102
Ruble Rusescĭ	„	2.53	.	[illegible]